

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

Балабақша-тәрбиенің алтын бесігі

ЖАРИЯЛАНДЫ
02.09.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/162642/

Балабақша — тәрбиенің алтын бесігі

«Бала естігенін айтады, көргенін істейді» — деп қазақ халқы бекер айтпаған. Мектеп жасына дейінгі балаларды адамгершілікке тәрбиелеудің маңызы зор. Кішкентай сәбилеріміз ата — анасының, тәрбиешісінің, достарының мінезінен, жүріс — тұрысынан, сөйлеген сөзінен, істеген ісінен үлгіалуға тырысады. Бала бойына адамгершілік қасиеттерді ойын, салт — дәстүр, мақал — мәтелдер, ертегілер, жұмбақтар, айтыс өлеңдер арқылы сіңіруата — ана мен тәрбиешілердің басты міндеті.

Ертегінің тәрбиелік мәні зор. Ол сәбидің қиялына қанат бітіріп, бойындағы игі қасиеттердің қалыптасуына жол бастайды. Мысалы «Шалқан» ертегісін тыңдап болған соң, балалар шалқанды көптің көмегімен жұлып алғанын білді. Ал, «Ақмышым» ертегісін тыңдап болып, кішкентай бүлдіршіндер қамқорлық, мейірімділік сезімдерімен танысты.

Адамгершілік дүниесіндегі ұрпақтан — ұрпаққа жалғасып келе жатқан қымбат қазыналарымыздың бірі — бесік жыры, мақал — мәтелдер болып келеді. Сәбилер «бесік жырын» тыңдай отырып, ананың бесік жырымен, әлдиімен, өзінің туған тілінің әуенінен тұңғыш рет нәр алады. Мақал — мәтелдер арқылы кішкентай бүлдіршіндеріміздің қайырымдылық, ілтипат сезімдерін арттырамыз, адамгершілік сезімдерін оятамыз. «Үлкенге — құрмет, кішіге — ізет» деген мақал — мәтел арқылы бала бойына үлкенді құрметтеу, қамқорлық сезімдерін туғызамыз.

Балаларды еңбек сүйгіштікке баулу арқылы, адамгершілік, эстетикалық қасиеттерін дамытуға болады.

Өз — өзіне қызмет ету;

— Кішкентай топтарда балалар тәрбиеші көмегімен киініп, жуынып, сүртінеді, бір —

біріне көмектеседі, «рахмет, кешір, өтінемін» сөздерін айтуға баулу. Ұжымға тәрбиелеу, балалардың өзара ұжымдақарым — қатынастарын қалыптастыру. Осылайшамейірімділіктің негізі қаланады немқұрайлықтыңпайда болуына, құрбыларына, үлкендерге қалайболса солай қарауға мүмкіндігі жасалмайды.

— Тұрмыстық қызметте топтағы ойыншықтардыжинау, оларды күтіп ұстау, топты таза ұстау. Ұйымдастырылған оқу іс - әрекетіне қажет ермексаз, тақтайша, қылқалам т. б дайындауға көмектесуі. Осылайша біз бүлдіршіндерімізді қайырымдылыққа, кішіпейілділікке шақырып, жақын адамдарына қамқор болуға үйретеміз.

— Серуен кезінде гүлдерді қопсыту, шөптерін жұлу, ойын алаңымызды таза ұстауға үйрету. Бірдесеруенде сәбилерді жапырақ жинауға шақырдым, балалар 2 — 3 жапырақ жинаған соң «жинағымкелмейді» деп тарай бастады. Сол кезде мен жұмысжоспарын ойын жоспарына айналдырып жібердім, әкелген жапырақтардан бастарына гүлшоқжасадым, оны көрген кішкентайлар қуанып, барі де жинай бастады. Бұл серуенде балаларды тек қана жапырақ жинауға емес, топпен жұмыс жасауға, үлкендерге көмектесуге, еңбексүйгіштік қасиетініңалғашқы игеріміне баулыдым.

Әрбір жасалынған істен кейін «Жарайсыңдарбалалар! Тобымыз немесе ойын алаңымыз қандайсәнді болып қалды, бәрекелді!» деген сөздерді естуарқылы жасаған еңбектерінің дұрыс екеніне көзжеткізеді. Ұжым болып жұмыс жасай білуі, ұқыптылық, ізденімпаздық, аяшылық, қамқорлық, сезімдерін бойына сіңіруі аса маңызды.

Жас ұрпақтың бойына адамгершілік қасиеттердісіңіру - ата — ана мен ұстаздардың басты міндеті. Кішкентай бүлдіршіндеріміздің бойына ізгілік, мейірімділік, қайырымдылық, адамгершілік қасиеттерін сіңіріп, өз — өзіне деген сенімділікті тәрбиелеуде отбасы мен тәрбиешілер шешуші рөл атқарады. Адамгершілікке, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу күнделікті балабақша өмірінде, тәрбиешінің жұмыс күнін ұйымдастыру процесінде, ойын және оқу ісінде жоспарлы турде қамтылады. Тәрбиешінің тәртібі, іс — қимылы, балалармен, үлкендермен қарым — қатынасы кішкентай сәбилер үшін үлгі болып, олардың жекебасының қалыптасуына ықпал етеді. Балабақшамен отбасы арасындағы тығыздық артқан сайын бүлдіршіндеріміздің адамгершілік құнды қасиеттері арта түседі. Осыдан келіп, бүлдіршіндерімізде жақсы қылықтар, ұжымдық қарым — қатынас, адамгершілік сезімдері, еңбексүйгіштік, үлкендерге бегін құрметтеу, жауапкершілік, патриоттық сезімдер туралы түсініктер қалыптасады. Кішкентай бөбектеріміз адамгершілік қасиеттерді ата — анасынан, үлкендерден, тәрбиешілерден насихаттау арқылы емес, тек шынайы көру, сезіну қатынасында алады.

Адамгершіліктің құндықасиеттерінің негізі отбасында қалыптасады,

Адамгершілік тәрбие отбасынан бастау алатынболғандықтан инабаттылық, мейірімділік, анасүтімен, ана тілімен келетіні анық. Сол себептіхалық даналығы: «Сүтпен біткен мінез, сүйекпенкетеді» бекер айтпаған. Дана, ойшыл Абай атамызбұл туралы былай деген: «балаға мінез үш алуанадамнан жұғады; бірінші - ата — анасынан, екінші - ұстазынан, үшінші - құрбысынан».

Адамгершілік әр адамға тән асыл қасиеттер. Адамгершіліктің қайнар көзі - халқында, отбасында, олардың өнерлерінде, әдет — ғұрпында. Әр адам адамгершілікті күнделікті тұрмыс - тіршілігінен, өзін қоршаған табиғаттан бойынасіңіреді.

Қазақ халқы баланы жастайынан жақсы әдеттергебаулыған. «Үлкенді сыйла, жолын кеспе» дегенұлағатты, тыйым сөздердің мәні зор. Бала бойынакішіпейілділік, сыпайылық, сыйластық сияқтықасиеттерді сіңіре білсек, адамгершілік тәрбиесініңжемісіне бөленетініміз анық!

Тәрбиенің алтын бесігі — балабақшамыздағысәбилерімізді адам баласына тән асыл қасиеттерге, адамгершілікке тәрбиелеуден жалықпайық!

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.